

Järfälla maj 2020.

Motion till kommunfullmäktige

Avskaffa LOV inom hemtjänsten och utveckla en trygg och säker hemtjänst i Järfälla.

Sedan 1 november 2009, samma år som lagen om valfrihet, LOV, trädde i kraft, använder Järfälla kommun ett system med upphandling genom LOV inom hemtjänsten. I ljuset av den pågående pandemin har det blivit smärtsamt tydligt att en splittrad hemtjänst med många och ibland kortsiktiga aktörer riskerar att leda till bristande samordning och sämre smittskydd för såväl brukare som medarbetare.

Då LOV bygger på principen om fri konkurrens på ”marknaden” hemtjänst innebär det fri etablering för utförare, som uppfyller kraven i förfrågningsunderlagen. Det blir en konkurrenssituation där företag slås ut, till följd av för få brukare eller minskad lönsamhet. Detta påverkar tryggheten och kontinuiteten för de äldre såväl som de anställda.

LOV riskerar också att medföra fusk och oegentligheter. I Järfälla förlorade hemtjänstföretaget Enklare Vardag sitt tillstånd efter avslöjande om fusk och oegentligheter. LOV innebär högre kostnader för information och uppföljning, fler och längre resor samt försvårad och fördyrad samverkan mellan vårdgivare. I Södertälje ersattes LOV 2014 av LOU efter omfattande problem med efterlevnad av krav och skenande kostnader och flera kommuner har under de senaste åren avskaffat LOV av liknande anledningar.

Marknadsorienterade styrformer inom vård- och omsorgsverksamhet riskerar att generera fragmentisering inom och mellan verksamheter, samt att kortsiktiga ekonomiska intressen går före vård- och omsorgs-kvaliteten. Det medför också en ökad andel tidsbegränsade anställningar och ökad risk för etiska rollkonflikter och därigenom fler motstridiga krav och risk för samvetsstress och cynism bland personalen (Karolinska institutets Folkhälsoakademi rapport. 2011:11). De tidsbegränsade anställningarna och i synnerhet den höga användningsgraden av timavlönad personal har pekats ut som en bidragande orsak till smittspridningen inom äldreomsorgen. Personalen inom hemtjänsten behöver garanteras tillgång till relevant utbildning och fortbildning och tid och resurser att hålla god vårdhygien och förebygga smitta. För att kunna bedriva en trygg hemtjänst kommer en aktiv personalpolitik att behöva bedrivas med heltid som norm, kontinuitet i personalgruppen och möjlighet till överanställning för att garantera verksamheternas kapacitet exempelvis vid ovanligt höga sjuktal.

Äldreomsorgen ska präglas av respekt och kontinuitet i mötet med de äldre.

För att erhålla det och minska risken för fusk och oegentligheter bör LOV avskaffas inom hemtjänsten. Kommunen ska genom Järfälla hemtjänst ha *huvudansvar* som utförare av hemtjänsten. För stärkt kontinuitet och trygghet i mötet mellan personal och äldre ska antalet personer som arbetar med omsorgstagare minimeras. Det underlättas av att hemtjänsten organiseras utifrån ett områdesansvar. I denna aspekt går LOV helt enkelt inte ihop med att erbjuda omsorgstagarna det allra bästa. För att undvika så kallad "creaming", där privata aktörer väljer att enbart etablera sig i de kommundelar där omsorgstagarna bedöms ha lättast omvårdnadsbehov i avsikt att pressa kostnader och maximera vinst, finns en möjlighet i LOV att kräva att aktörerna har hela kommunen som upptagningsområde. Denna möjlighet använder sig Järfälla idag av, men det sker alltså till priset av att omsorgen inte är områdesbaserad vilket är ogynnsamt för omsorgstagarna.

Behovet av att möta den äldre på sitt eget hemspråk, ska i möjligaste mån tillgodoses. Det gäller även andra specifika behov. Därför bör, utöver Järfälla hemtjänst, ett mindre antal icke vinstdrivna utförare, som erbjuder specialiserad omsorg upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling, LOU.

Vänsterpartiet yrkar med anledning av det ovan anförda att:

- Järfälla kommun avskaffar LOV inom hemtjänsten.
- Kommunens egen regi ges ett uttalat huvudansvar för hemtjänsten.
- Heltid och tillsvidareanställning ska vara huvudregel som anställningsform.
- Socialdirektören ges i uppdrag att utreda vilka specialiserade kompetensområden inom hemtjänst, som utifrån brukarnas efterfrågan skulle kunna vara aktuella att upphandla genom LOU

Bo Leinerdal

Annica Nilsson

Hamid Ramazani

Elisabeth Jones